

Vihreät Naiset ry –Gröna Kvinnor rf

Poliittinen ohjelma 2012-2015

Tasa-arvoisempi, vihreämpi, oikeudenmukaisempi Suomi

Vihreiden Naisten tavoitteena on tasa-arvoinen, vihreä ja sosiaalisesti oikeudenmukainen yhteiskunta, jossa niin naiset kuin miehet osallistuvat aktiivisesti paremman elinympäristön rakentamiseen. Vihreän tasa-arvon Suomessa kaikilla sukupuolilla, kaikilla sukupolvilla ja kaikkiin kulttuureihin kuuluvilla ihmisillä on parhaat mahdolliset edellytykset onnelliseen elämään.

Vihreä ja tasa-arvoinen Suomi on vientituote – tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden teemat painottuvat kansainvälisessä politiikassa, kehitysyhteistyössä ja kansainvälisessä rauhantyössä. Vihreiden Naisten Suomessa kukoistaa lähiympäristö, maaseutu ja luonnon monimuotoisuus. Ilmastonmuutosta torjutaan kunnianhimoisesti yhtenä maailman kärkimaista eikä Suomeen rakenneta ainuttakaan uutta ydinvoimalaa. Tasa-arvo on myös vetovoimatekijä kilpailussa kansainvälisestä koulutetusta työvoimasta.

Naiset eivät ole samanlaisia, niin kuin eivät miehetkään. Esimerkiksi terveydentila, koulutus, ikä, luokka, etninen tausta, ihonväri, kulttuuritausta, seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuolen ilmaisu vaikuttavat myös siihen, kuinka sukupuolten välinen tasa-arvo eri yhteyksissä toteutuu. Siksi moninaisuuden kunnioitus on olennainen osa tasa-arvoisen ja vihreän Suomen rakennustyötä.

Tähän ohjelmaan sisältyy muutamia läpileikkaavia teemoja, jotka on huomioitava tasa-arvotyössä kautta linjan. Näitä ovat luonto ja ympäristö, molempien sukupuolten tasa-arvo-ongelmat, globaalit tasa-arvokysymykset, yhdenvertaisuus ja naispolvien huomioiminen eli se, että tasa-arvoa edistettäessä muistetaan eri-ikäisten naisten tarpeet ja tilanteet.

Sisältö:

Naisen paikka on siellä missä miehenkin – ja miehen siellä missä naisenkin

Tasa-arvo politiikassa ja päätöksenteossa

Pingottajat ja pudokkaat – Koulutuksen myytit on murrettava

Vihreä nainen junailee – Sukupuolinäkökulmaa ympäristöpolitiikkaan

Vihreä talous ei saa olla sukupuolisokea – Talouspolitiikan tasa-arvolinjauksia

Vakityö, perustulo ja palkkatasa-arvo – Tasa-arvoisen työelämän linjauksia

Isät kotiin, äidit töihin – Perheen ja perhe-elämän tasa-arvonäkökulmia

MoniNainen, MoniMies – Yhdenvertaisuus ja sukupuolen moninaisuus

Naisen paikka on siellä missä miehenkin – ja miehen siellä missä naisenkin Tasa-arvo politiikassa ja päätöksenteossa

Vihreät Naiset haluaa riittävästi molempien sukupuolten edustajia poliittiseen päätöksentekoon. Kunnanvaltuustojen ja -hallitusten sekä lauta- ja johtokuntien puheenjohtajille tulee asettaa 40 prosentin sukupuolikiintiöt. Sukupuolikiintiötä on sovellettava myös työryhmien ja ohjausryhmien kokoonpanoihin.

Sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolinäkökulman vahvistaminen on syytä ulottaa kaikkeen poliittiseen päätöksentekoon – eikä vain teoriassa. Kaikkien kunnanvaltuustojen ja kuntaliittojen on allekirjoitettava EU:n tasa-arvon peruskirja ja jokaisessa kunnassa pitää asettaa jokin toimielin vastuuseen tasa-arvon edistämisestä.

Tasa-arvoasiain Neuvottelukunnan asemaa on vahvistettava ja tasa-arvotyön resurssit on turvattava myös valtakunnallisella tasolla. Sosiaali- ja terveysministeriössä sijaitsevan tasa-arvoyksikön sijoituspaikka on vakiinnutettava ja sille on turvattava riittävät resurssit toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Tasa-arvovaltuutetun ja vähemmistövaltuutetun toimistoja ei pidä yhdistää yhdeksi yhdenvertaisuusvaltuutetuksi eikä tasa-arvolakia pidä yhdistää yhdenvertaisuuslakiin. Sen sijaan nykyisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviranomaisten välistä yhteistyötä on vahvistettava moniperusteisen syrjinnän torjumiseksi. Vähemmistövaltuutetun toimialaan on lisättävä seksuaalivähemmistöjen sekä vammaisten asiat ja resursseja on vastaavasti lisättävä. Sukupuolivähemmistöjä koskevat kysymykset kannattaa säilyttää tasa-arvovaltuutetulla, jolla on jo aiheesta tarvittavaa tietoa ja kokemusta.

Miesten osallistumista tasa-arvotyöhön on vahvistettava. Tasa-arvopolitiikassa on syytä huomioida sekä mies- että naisnäkökulma, mutta tämä ei saa johtaa sukupuolineutraaliin ja tasapäistävään tasa-arvoajatteluun eikä nais erityisten tasa-arvotavoitteiden unohtamiseen. Myös eri-ikäisten naisten ja miesten erilaisia tasa-arvo-ongelmia on tuotava vahvemmin esiin.

Pingottajat ja pudokkaat Koulutuksen myytit on murrettava

Suomalainen nainen on maailman korkeimmin koulutettujen joukossa, mutta ongelmana on se, että edelleen hakeudutaan sukupuolen perusteella tietyille aloille jo opiskeluvaiheessa. Kasvatuksen sukupuolitietoisuutta on lisättävä ja sukupuolittuneisiin rakenteisiin kiinnitettävä huomiota jo varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa. Sukupuolisensitiivinen näkökulma on huomioitava päivähoitohenkilökunnan ja opettajien täydennyskoulutuksessa. Tutkimusten mukaan opiskelijan sukupuoli ja etninen tausta vaikuttavat myös opintosuoritusten arviointiin. Esimerkiksi korkeakouluissa erinomaisuus, ja sen myötä erinomaiset arvosanat, liitetään useammin poikiin ja miehiin kuin tyttöihin ja naisiin. Korkeakoulut tulee velvoittaa tarjoamaan mahdollisuus nimettömään tenttimiseen opiskelijanumerolla, jotta minimoidaan opiskelijan sukupuolen ja etnisen taustan piilovaikutus arvosanoihin. Korkeakouluihin tulee harkita opiskelijavalintoihin vähemmistösukupuolelle annettavia lisäpisteitä erityisen nais- tai miesvaltaisilla opiskelualoilla.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun vaatimus on laajennettava koskemaan peruskouluja, ja sukupuolinäkökulma on otettava osaksi oppilaanohjausta peruskoulussa, lukiossa ja toisella asteella. Koulun arjessa tulee pyrkiä purkamaan ja ehkäisemään lasten ja nuorten ulkonäköpaineita sekä auttamaan nuoria hyväksymään itsensä sellaisina kuin ovat. Seksuaalikasvatus ei saa perustua heteronormatiivisiin rooleihin, häpeään ja pelotteluun, vaan sen on tuettava nuoren kypsyä ja huomioitava seksuaalisuuden ja sukupuolten moninaisuus. Kouluissa oppilaiden

jakautumista sukupuolittain voi vähentää esimerkiksi yhteisellä käsityöopetuksella ja alakoulun yhteisillä liikuntaryhmillä myös isommissa kouluissa.

Alueellinen eriarvoisuus vaarantaa jo nyt peruskoulun yhdenvertaisuuden. Ongelmia aiheuttavat sekä suurten kaupunkien sisäinen eriarvoistumiskehitys että eri alueiden ja kuntien väliset erot. Tilanteen korjaamiseksi tarvitaan alueellisen eriarvoistumisen ehkäisyyn tähtääviä toimia ja erityistukia hankalassa asemassa oleville kouluille.

Naisten mahdollisuus kouluttautua on paitsi ihmisoikeuskysymys, myös paras keino ehkäistä sosiaalisia ongelmia ja syrjäytymistä niin Suomessa kuin kansainvälisesti. Tutkimusten mukaan suomalaisten syrjäytymisvaarassa olevien nuorten äideistä 85 %:lla on vain perustason koulutus, ja arvosanojen osalta äidin oma koulumenestys liittyy vahvasti lasten koulumenestykseen.

Kehitysmaissa tyttöjen kouluttautuminen tukee myös köyhyyden vastaista taistelua: vuosi toisen asteen koulutusta kasvattaa tytön tulevan perheen tuloja jopa 20 %. Vaikka globaalia edistystä on viime vuosina tapahtunut, on suurin osa koulua käymättömistä lapsista ja nuorista edelleen tyttöjä.

Vihreä nainen junailee Joukkoliikenteen käyttäjistä 2/3 on naisia

Ilmastonmuutos on vakavin niistä maapallon uhkakuvista, joita tällä hetkellä on näkyvissä. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia on tutkittu monesta näkökulmasta. Tutkijat ovat nykyään yhtä mieltä siitä, että ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat erilaiset miehille ja naisille. Erityisesti kehitysmaissa kodistaan ja lapsistaan huolehtivat naiset eivät pääse pakenemaan ilmastonmuutoksen seurauksia yhtä hyvin kuin miehet. On arvioitu että naiset kuolevat neljä kertaa miehiä useammin ilmastonmuutoksen takia.

Vihreät Naiset tavoittelee yhteiskuntaa, jossa päätösten ympäristövaikutukset arvioidaan eri sukupuolien näkökulmasta ja jossa otetaan vakavasti huomioon ympäristönmuutoksen sukupuolittuneet ulottuvuudet niin lähiympäristössä kuin globaalistikin. Ympäristö-, ihmisoikeus ja sukupuolinäkökulmat on huomioitava kaikissa kehitysyhteistyöhankkeissa ja Suomen on vaikutettava ympäristönäkökulmien puolesta kansainvälisessä yhteistyössään kautta linjan. Naisilla on kuitenkin epätasa-arvoiset mahdollisuudet vaikuttaa omaan ja lastensa tulevaisuuteen, sillä kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa valtioiden lähettämien virallisten valtuuskuntien jäsenistä naisia on alle 30 % ja puheenjohtajista naisia on vain 15 %. Naisten osallistumista päätöksentekoon tulee siis vahvistaa niin alueellisella, EU:n kuin kansainväliselläkin tasolla.

Ilmastonmuutoksella on monta ulottuvuutta, sillä sen ennakoitaan lisäävän kuivuutta ja heikentävän vedensaantia. Toisaalta myös rankkasateiden ja tulvien pelätään lisääntyvän. Ruuan saatavuus vaikeutuu, ja sen myötä nälänhätä ja taudit yleistyvät. Kahden asteen lämpötilan nousu pahentaisi jopa 250 miljoonan ihmisen vesipulaa ja maanviljelylle kelvottomaksi voisi muuttua pahimmillaan 75 miljoonaa hehtaaria peltomaata.

Naisilla arjen asiantuntijoina on onneksi myös mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastonmuutoksen seurauksiin. Naiset tekevät teollisuusmaissa 80 % kotitalouden päivittäisistä hankinnoista ja ovat siten avainasemassa ilmastonmuutoksen ja muiden ympäristövaikutusten torjumisessa. Haitallisten ilmastovaikutusten vähentämiseksi kannattaa suosia niin kotona kuin työ- ja opiskelupaikoillakin lähi-, luomu- ja kasvisruokaa ja pitää ainakin yksi kasvisruokapäivä viikossa.

Tasa-arvoisessa kaupungissa monipuoliset lähipalvelut, esteettömyys, katujen talvikunnossapito ja toimiva joukkoliikenne hyödyttävät niin pienten lasten vanhempia, pyöräilijöitä, pyörätuolilla

liikkuja kuin rollaattorin avulla kulkevia vanhuksiakin. Joukkoliikenteen kehittäminen palvelee erityisesti naisia, sillä joukkoliikenteen käyttäjistä selvä enemmistö eli noin 2/3 osaa naisia.

Kaupunkisuunnittelussa on huomioitava, että naisten liikkumista kaupungeissa ohjaa usein niin kutsuttu ”pelon maantiede”. Turvallisuuden lisäämiseksi on kulkuväylät puistoissa ja metsiköissä sekä tunnelit ja alikulut rakennettava riittävän leveiksi ja pidettävä aina pimeään aikaan valaistuina. Kaavoituksessa ja asuinalueiden suunnittelussa on tähdättävä sosioekonomisesti monimuotoisten asuinalueiden syntymiseen jotta vältetään asuinalueiden leimautuminen eriarvoisiksi. Myös ympäristökasvatus on otettava nykyistä näkyvämmiin osaksi koulun opetussuunnitelmia alakoulusta lukioon.

Vihreät Naiset vastustaa ydinvoiman lisärakentamista. Naiset ovat huolissaan uraanin louhinnan aiheuttamista ympäristöongelmista eivätkä halua jättää ydinjätehautoja tulevien sukupolvien vastuulle. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen, asumisen ekologisuuden lisääminen maaseudulla, joukkoliikenteen ja pyöräilyn suosion kasvattaminen ja energiankulutuksen vähentäminen ovat ilmastonmuutoksen torjunnan parhaita keinoja.

Naisten aseman parantaminen ja sen myötä väestönkasvun hillitseminen ovat keskeisiä keinoja hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä. Kehitysmaiden tyttöjen koulutus, terveyspalveluiden sekä lisääntymis- ja seksuaalioikeuksien turvaamisen naisille ja asennekasvatus ovat tärkeitä tapoja, joilla maailman väkiluvun kasvua voidaan pysyvästi hillitä.

Vihreä talous ei saa olla sukupuolisokea Talouspolitiikan tasa-arvoalinjauksia

Vihreiden Naisten tavoitteena on tasa-arvoinen vihreä kohtuutalous, jossa saastuttaja maksaa ja jossa yhteisen hyvinvoinnin ja ympäristön kustannuksella ei tuoteta voittoja harvoille. Vihreä kohtuutalous tukee yhteiskunnallista kehitystä ja toimii kestävästi sekä ympäristön että tulevien sukupolvien näkökulmasta.

Valtion sääntelyllä ja omistuksella tulee olla vahva rooli taloudessa, jotta voidaan turvata sosiaalisten oikeuksien toteutuminen sekä puuttua kestävämmiin talouden rakenteisiin, luonnonvarojen ylikulutukseen ja yhteiskunnallisesti haitalliseen taloudelliseen toimintaan. Vihreä kohtuutalous ei synny itsestään tai pelkkien markkinavoimien johdatuksella. Yhteiskunnallista ja ekologista hyvää tuottavien yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytyksiä pitää tukea valtion taholta.

Talouden vihreä rakennemuutos ei saa olla sukupuolisokea. Uusien viherkaulustyöpaikkojen syntyminen esimerkiksi puhtaan teknologian alalle ei saa lisätä työmarkkinoiden jakautumista nais- ja miesvaltaisiin aloihin. Kestävää liiketoimintaa on edistettävä julkisella ohjauksella siten, että puhtaan teknologian lisäksi kiinnitetään huomiota myös naisvaltaisen palvelusektorin ekologisten innovaatioiden ja muun kehityksen tukemiseen. Naisyrittäjille tarvitaan räätälöityjä tukimuotoja.

Hyvinvoinnin kasvua ei voi mitata pelkällä bruttokansantuotteella, vaan tarvitaan uudenlaisia hyvinvoinnin mittareita, jotka huomioivat myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ympäristön tilan. Niiden avulla tehdään näkyväksi hyvinvointia tuottavien markkinattomien palveluiden, kuten kotityön, merkitys yhteiselle hyvinvoinnille.

Valtion tulo- ja menopolitiikan sukupuolivaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota sukupuolitietaisella budjetoinnilla. Taloudellisesti tiukkoina aikoina on tärkeää pitää huolta siitä, että leikkaukset ja elvytyspaketit kohtelevat tasapuolisesti miehiä ja naisia. Sukupuolivaikutukset tulee arvioida myös investointi- ja veropolitiikassa. Esimerkiksi liikenneinvestoinneista päätettäessä on otettava

huomioon, että naiset käyttävät julkista liikennettä miehiä enemmän. Ei pidä rahoittaa vain väylien rakentamista vaan myös liikennepalveluja ja kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita on kehitettävä. Vihreä verouudistus taas tulee nähdä välineenä, jolla rakennetaan ekologisen lisäksi myös tasa-arvoista yhteiskuntaa.

Tuetaan naisten mahdollisuuksia kouluttautua ja osallistua ensiapu-, pelastus- ja kriisinhallintatehtäviin työssä jaksamiseen on panostettava työhyvinvointia parantamalla, osa-aikajärjestelyin ja paremmalla esimiestyöllä. Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen ja valikoiva sukupuolineutraali asepalvelus ovat merkittäviä tasa-arvon lisääjiä ja työnantajakustannusten palkka- ja eläkemenetyksen tasapuolisemman jakaantumisen edistäjiä. Esimerkiksi lisäämällä asevelvollisuuden valikoivuutta työvoimaa vapautuu työmarkkinoiden käyttöön. Vapaaehtoisuuden lisääminen ja kutsuntojen ulottaminen naisten koko ikäluokkaan ovat askeleita kohti sukupuolineutraalia asevelvollisuutta, jossa siitä aiheutuvat palkka- ja eläkemenetykset eivät kaadu kohtuuttomasti vain miesten harteille. Vastaavasti perhevapaiden tasaisempi jakautuminen pidentäisi naisten työuria ja vähentäisi heille kerrostuvia palkka- ja eläkemenetyksiä.

Tulevat sukupolvet on otettava huomioon pitämällä huolta julkisen talouden kestävydestä. Ikäluokkien pienentyessä työuria on pidennettävä tasa-arvoisella tavalla. Työntekijöiden oikeudet on turvattava talouden rakenteen muuttuessa sekä uusilla vihreän talouden aloilla meillä Suomessa että globaalissa etelässä, jonne perinteinen teollisuustuotanto yhä enemmän keskittyy. Yritysten vastuullisuutta on edistettävä kannustamalla yrityksiä ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen vastuullisuuteen ja niistä raportoimiseen.

Vahvistamalla eettisten, sosiaalisten ja ekologisten kriteerien käyttöä julkisissa hankinnoissa pidetään huolta siitä, ettei suomalaisten verorahoilla tueta työntekijöiden oikeuksien polkemista tai ympäristön pilaamista niin halvempien tuotantokustannusten maissa kuin Suomessakaan.

Vakityö, perustulo ja palkkatasa-arvo

Pörssiyritysten hallituksissa on otettava käyttöön 40 prosentin sukupuolikiintiöt

Naisten taloudellisia oikeuksia on vahvistettava globaalisti tukemalla naisyrittäjyyttä ja takaamalla naisille riittävät tuotannolliset resurssit muun muassa turvaamalla naisten omistus- ja perintöoikeudet. Naisten tulotaso on saatava vastaamaan heidän tekemänsä työn määrää. Suomessa naisten euro on edelleen 81 senttiä. Palkkatasa-arvoa voidaan edistää purkamalla työmarkkinoiden jyrkkää jakautumista nais- ja miesvaltaisiin aloihin sekä kannustamalla naisia vaatimaan osaamistaan vastaavaa palkkaa. Perhevapaiden tasaisempi jakautuminen edesauttaa naisten urakehitystä ja vähentää samalla palkkaeroja. Lisäksi tasa-arvovaltuutetun toimiston resursseja on lisättävä merkittävästi, jotta tasa-arvovaltuutettu pystyy todella valvomaan tasa-arvolain noudattamista ja samapalkkaisuuden edistämistä.

Naisten asemaa työmarkkinoilla parantaisi myös se, että ammattiyhdistysliikkeessä tasa-arvokysymykset, kuten vanhemmuuden kustannusten jakaminen kaikkien työntekijöiden kesken, otettaisiin vahvemmin mukaan edunvalvontatyöhön. Tämä edellyttää naisten vahvempaa edustusta ammattiliittojen johtotehtävissä. Myös työnantajajärjestöjen johtotehtäviin tarvitaan lisää naisia. Vastuullinen työnantaja huomioi tasa-arvonäkökulman rekrytoinneissa.

Naisten ja miesten tasapainoinen edustus yritysten ylimmissä johtotehtävissä edistää yritysten liiketoimintaa ja kilpailukykyä. Pörssiyritysten hallituksissa on otettava käyttöön 40 prosentin sukupuolikiintiöt. Niiden käyttöönottoa pitää edistää kaikkien eurooppalaisten pörssiyritysten osalta myös EU-tason lainsäädännössä. Lisäksi on etsittävä keinoja naisten osuuden lisäämiseksi yritysten

operatiivisessa johdossa. Tähänkin ilmiöön osasy syy löytyy jo koulutusalojen sukupuolenmukaisesta jakautumisesta.

Nuoret naiset tekevät nuoria miehiä enemmän pätkätoita – monet pakon edessä, jotkut taas omasta tahdostaan. Pätkätyöläisten asemaa tulee parantaa takaamalla kaikille 2,5 päivän tai vastaava kuukausittainen lomakertymä sekä kehittämällä vuosilomapankkijärjestelmää.

Vihreiden perustulomallilla voidaan turvata toimeentulo pienituloisille ja pätkätyöläisille myös pätkien välissä, olipa kyseessä sitten apurahatutkija, freelancer, taiteilija, vaikeasti työllistytvä henkilö tai yrittäjä. Perustulomalli yksinkertaistaisi sosiaaliturvajärjestelmää, tekisi työnteosta aina kannattavaa ja estäisi tuloloukkujen syntymisen. Se myös lisäisi naisten taloudellista riippumattomuutta puolisoistaan esimerkiksi perheyriyksissä ja maataloudessa.

Työn ja perheen yhteensovittamista on edistettävä perheiden hyvinvoinnin ja perheellisten naisten urakehityksen tukemiseksi. Vanhempain- ja hoitovapaaajärjestelmät on uudistettava. Vanhempainvapaiden työnantajille aiheuttamat kulut tulee jakaa kaikkien työnantajien kesken naisvaltaisten alojen työnantajien aseman helpottamiseksi ja nuorten naisten työllistymisen edistämiseksi. Lisäksi tarvitaan joustavia työaikoja, parempia etätyömahdollisuuksia ja mahdollisuutta nykyistä joustavampaan hoitovapaan pitämiseen. Etätyöllä ja – kokouksilla on lisäksi ilmastonmuutosta hillitsevä vaikutus. Perheellisten yrittäjien tukemiseen tarvitaan tukimuotoja, jotka mahdollistavat helposti saatavilla olevan lastenhoitoavun lapsen sairastaessa. Lisäksi naisia työllistävien työnantajien kannalta merkityksellistä on edistää isien jäämistä osaltaan kotiin lapsen sairastaessa.

Isät kotiin, äidit töihin

Perheen ja perhe-elämän tasa-arvonäkökulmia

Vihreiden Naisten tavoitteena on tasa-arvo niin perheiden kuin perheenjäsentenkin kesken. Haluamme enemmän äitejä työelämään ja enemmän isiä kotiin pienten lastensa kanssa. Kaikkien perhemuotojen on oltava tasa-arvoisia keskenään eikä vanhempien ero saa tarkoittaa lapselle toisen vanhemman menettämistä. Suomeen tulee säätää tasa-arvoinen avioliittolaki turvaamaan perheiden keskinäinen yhdenvertaisuus. Lapselle tulee taata oikeus kaikkiin tosiasiallisiin vanhempiinsa – myös silloin kun heitä on enemmän kuin kaksi.

Vanhempainvapaat on jaettava kolmasosamallin mukaisesti siten, että äidille ja isälle (tai äidin puolisolle) varataan kummallekin 1/3 ja lisäksi 1/3 varataan puolisojen keskenään jaettavaksi. Vanhempainvapaiden ja hoitovapaan käyttöä on kehitettävä joustavammaksi Ruotsin mallin mukaan siten, että niiden käyttö on voitava ulottaa vanhempien niin halutessa aina lapsen kouluikään saakka. Myös vanhempainvapaan ja hoitovapaan osa-aikaisuutta on kehitettävä niin, että hoitovapaa voi olla esimerkiksi 2pv/vko tai 3pv/viikko huoltajien kesken jakaen.

Myös hoitovapaaajärjestelmä pitää jyvittää kolmasosamallin mukaisesti siten, että kolmasosa kotihoidontuesta on merkitty äidille, kolmasosa isälle (tai äidin puolisolle) ja kolmasosa vanhempien kesken vapaasti jaettavaksi. Kotihoidontuki on jatkossakin säilytettävä tukimuotona niille perheille, joissa alle kolmevuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä päivähoidossa.

Lainsäädännössä tulee ottaa paremmin huomioon etävanhemman asema ja lapsen tarpeet etävanhemman luona. Aktiivisesti lapsen elämään osallistuvan etävanhemman ruokakunnan kokoa määriteltäessä on otettava huomioon myös muualla kirjoilla olevat lapset. Ruokakunnan koolla on merkitystä muun muassa asumistukea laskettaessa tai isojen vuokra-asuntojen jaossa. Lapsella on

oltava oikeus riittäviin asumisneliöihin etävanhemman luona. Lapsen asumisesta, tapaamisista ja huoltajuudesta sovittaessa vanhempien sukupuoli ei saa olla ratkaisuun vaikuttava tekijä.

Yksinhuoltajaperheiden köyhyysriski on moninkertainen useamman vanhemman perheisiin verrattuna ja siksi yksinhuoltajien asemaan on kiinnitettävä erityistä huomiota perhepoliittisia ratkaisuja tehtäessä. Yksinelävät naiset tulee ottaa nykyistä enemmän huomioon yhteiskuntasuunnittelussa ja työmarkkinapolitiikassa. Työelämän joustojen lisääminen ja työn ja perheen yhteensovittamisen helpottaminen auttaisi etenkin yksinhuoltajaperheiden tilannetta. Kaikkien yksinhuoltajavanhempien lapsilla tulee olla oikeus elatustukeen tai vähintään elatustuen suuruiseen elatusapuun vanhempien tuloista riippumatta. Yksinhuoltajaperheiden lapset myös koulutautuvat perheiden pienituloisuuden vuoksi vähemmän kuin kahden vanhemman perheiden lapset, siksi tarveharkintaista opintotukea tulee tarjota myös 17-vuotiaille.

Kun turvattomuus on arkipäivää Väkivallasta, prostituutiosta ja ihmiskaupasta

Nainen ei ole kauppatavara. Vihreät Naiset vaatii seksin oston kriminalisointia Ruotsin ja Norjan mallin mukaan. Nykyinen laki, joka kieltää seksin oston vain parituksen uhrilta, on johtanut sarjaan hankalia tulkintatilanteita eikä se täytä tarkoitustaan. Prostituoitun päättäessä luopua prostituutiosta täytyy hänellä olla mahdollisuus saada sellaisia tukitoimia, jotka auttavat häntä muuttamaan tilannettaan.

Naisen paikka ei ole hellan ja nyrkin välissä. Vuonna 2006 18 % suomalaisista avo- tai avioliitossa elävistä naisista oli joutunut nykyisen kumppaninsa taholta fyysisen väkivallan kohteeksi. Väkivaltaisesta suhteesta lähtemistä on kaikin keinoin helpotettava. Myös henkinen, seksuaalinen ja taloudellinen väkivalta on aina otettava vakavasti. Turvakotien ovet on avattava myös lapsettomille naisille. Turvakotiverkosto on laajennettava koko maan laajuiseksi, paikkamäärät on saatava kansainvälisten ihmisoikeussopimusten vaatimusten mukaisiksi ja turvakotien rahoitus on turvattava. Hallituksen naiseen kohdistuvan väkivallan vastaisen toimintaohjelman mukaisiin toimenpiteisiin on varattava riittävät resurssit. Väkivallan ennaltaehkäisyssä tulee painottaa kuhunkin kohderyhmään sopivaa asennekasvatusta. Poliisien ja muiden ammattiryhmien koulutukseen on lisättävä tietoa lähisuhteiden väkivallasta ja sen kohtaamisesta asiakastyössä. Lähisuhteiden väkivallan sovittelusta on luovuttava. Väkivaltaa lähisuhteessa ei tule kohdella suhteen sisäisenä vuorovaikutusongelmana vaan rikoksena. Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneille - uhreille, mutta myös tekijöille – on oltava helposti saatavilla palveluja kautta maan. Esimerkiksi kaikkiin suurempiin kaupunkeihin tarvitaan anonymiteetin mahdollistava lähisuhteiden väkivallan uhreille tarkoitettu matalan kynnyksen palvelukeskus. Lähisuhteiden väkivallan ennaltaehkäisyssä on kiinnitettävä huomiota niin nuorten kasvattamiseen kohti väkivallan nollatoleranssia kuin päihdepolitiikkaan. Uupumuksen uhan alla työskentelevien ihmisten auttaminen, esimerkiksi omaishoitajien tai erityislasten vanhempien jaksamisesta huolehtiminen on myös osa lähisuhteiden väkivallan ennaltaehkäisyä.

Kansainvälisessä politiikassa Suomen tulee sitoutua vahvasti ihmiskaupan vastaiseen toimintaan muun muassa muuttamalla lainsäädäntöään sekä vahvistamalla viranomaisten, kuten poliisin ja rajavartiolaitoksen, osaamista ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa. Suomen tulee tuoda esiin naisten turvatonta asemaa konfliktitilanteissa sekä vahvistaa naisten asemaa konfliktien ratkaisuisissa YK:n päätöslauselman 1325 edellyttämällä tavalla. Suomen hallituksen on aktiivisesti tuettava YK:n asekauppasopimusta, jotta kansainvälisestä sopimuksesta saadaan tehokas.

MoniNainen, MoniMies

Yhdenvertaisuus ja sukupuolen moninaisuus

Vihreät Naiset haluaa rakentaa Suomen, jossa ihmisten erilaisuus on rikkaus – ei syrjäntäperuste – ja jossa vallitsee kaikkien ihmisten välinen yhdenvertaisuus. Kanssaihminen kohdataan kunnioittaen ja vihapuheelle on nollatoleranssi.

Maahanmuuttajanaisten euro on yhä vain 20 senttiä. Siksi maahanmuuttajanaisten kouluttaminen ja työelämään osallistuminen on äärimmäisen tärkeää niin naisten itsensä kuin heidän perheidensäkin kannalta. Myös maahanmuuttajille suunnatun kotoutumisrahan tulee olla riippumaton puolison tuloista. Maahanmuuttajanaisten ja maahanmuuttajataustaisten lasten suomen kielen oppimiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Maahanmuuttajanaisten erityistarpeet on otettava huomioon esimerkiksi järjestämällä lastenhoito koulutuksen yhteyteen ja järjestämällä opetusta myös sukupuolierityisissä ryhmissä. Vammaisen euro on vielä maahanmuuttajan euroakin vähemmän. Vammaisten työllistymistä ja tuettua työllistymistä on helpotettava. Vammaisten oikeudesta avustajaan ja avustajan palkkaamisen edellyttämistä toimista tulee tiedottaa aktiivisesti ja vammaisia tulee auttaa ja kouluttaa avustajan palkkaamiseen liittyvissä asioissa. Laitoshoidossa olevalle on taattava oikeus vaihtaa kotipaikkaa.

Syrjäytyminen on vakava ongelma etenkin miesten, mutta enenevässä määrin myös naisten elämässä. Syrjäytymisen ehkäisyyn käytetty euro maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin. Terveyserojen, tuloerojen ja koulutustasoerojen kasvu altistavat tiettyjä ryhmiä syrjäytymiselle ja luovat eriarvoisuutta. Alimpaan tulokymmenykseen pysyvästi kuuluvien ihmisten eliniänodote on selvästi alhaisempi kuin keskivertosuomalaisen. Terveyserojen kaventamisen on oltava terveyspolitiikan kärkitavoite. Asuntopolitiikassa on huomioitava asunnottomat ja asunnottomuuden riskin alla elävät ryhmät. Selvitykset osoittavat, että satsaukset asunnottomuuden vähentämiseen tuottavat moninkertaiset säästöt terveydenhoidon puolella. Alkoholi- ja huumeongelmista kärsivien palveluissa on huomioitava sukupuoli ja luotava myös erityisesti naisille suunnattuja palveluja.

Seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuus on osa ihmisyyttä ja sen kirjoa. Tästä huolimatta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla on moninkertainen riski kokea syrjintää niin koulussa, työelämässä kuin yksityiselämässäkin. Homoseksuaalisten nuorten itsemurhariski on arvioitu jopa neljä kertaa keskimääräistä suuremmaksi. Koulujen opetussuunnitelmissa tulee edellyttää mallia yhdenvertaisuuden edistämisestä, syrjinnän torjumisesta ja kiusaamiseen puuttumisesta. Vihamotiivi tulee kirjata lakiin rangaistusten koventamisperusteeksi. Transsukupuolisten pakkosterilisaatiot on lopetettava. Lakia on muutettava siten, että sukupuolen korjaus ei edellytä aviopuolison lupaa.

Suomen pitää ratifioida yhdenvertaisuutta turvaavat kansainväliset sopimukset, kuten YK:n vammaisten oikeuksien sopimus ja saamelaisten maa-oikeudet turvaava ILO:n alkuperäiskansoja koskeva yleissopimus, sekä edistää sopimusten ratifiointia myös kansainvälisillä areenoilla. Suomen on huolehdittava alkuperäiskansoistaan ja vähemmistöistään – esimerkiksi romanien kohtelu niin Suomessa kuin Euroopassakin on pahimmillaan ala-arvoista.

Syrjinnästä vapaa yhteiskunta syntyy syrjinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen kautta. Syrjivään ja seksistiseen mainontaan ja vihaa ihmisryhmiä kohtaan lietsovaan aineistoon tulee puuttua nykyistä määrätietoisemmin. Tasa-arvo- ja vähemmistövaltuutetuilla tulisi olla nykyistä enemmän resursseja ottaa kantaa mainonnan sisältöön.

Tehdään yhdessä Suomesta tasa-arvoisempi, vihreämpi ja oikeudenmukaisempi!

Vihreän tasa-arvon Suomessa kaikilla sukupuolilla, kaikilla sukupolvilla ja kaikkiin kulttuureihin kuuluvilla ihmisillä on parhaat mahdolliset edellytykset onnelliseen elämään.